

ΣΗΜΑΝΣΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

(Από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου)

Οι περιγραφές στη σήμανση και οι ορισμοί του ελαιολάδου είναι υποχρεωτικοί, χρησιμοποιούνται δε εκτός από το ενδοκοινοτικό εμπόριο και στο εμπόριο με τις τρίτες χώρες, εφ' όσον είναι συμβατές με τους διεθνείς υποχρεωτικούς κανόνες (Εμπορικό Πρότυπο Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου ΔΣΕ, Codex Alimentarius).

Σύμφωνα με το άρθρο 4§2 και το παράρτημα I του Κανονισμού 865/04, στο στάδιο του λιανικού εμπορίου επιτρέπεται να διατίθενται μόνο τα ελαιόλαδα των παρακάτω ποιοτικών κατηγοριών:

- Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο
- Παρθένο Ελαιόλαδο
- Ελαιόλαδο – αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα.
- Πυρηνέλαιο.

Ως λιανικό εμπόριο, όπου διακινείται το ελαιόλαδο, θεωρούνται τα διάφορα σημεία πώλησης όπως καταστήματα τροφίμων, εστιατόρια, ταβέρνες, νοσοκομεία, στρατός, φοιτητικές εστίες, καντίνες, catering και διάφορα άλλα σημεία μαζικής εστίασης. Τα ελαιόλαδα που διατίθενται στο ελληνικό λιανεμπόριο πρέπει να πληρούν μια σειρά από κανόνες και κριτήρια σε ότι αφορά τη συσκευασία και τη σήμανσή τους.

Ειδικότερα:

1) Συσκευασία Ελαιολάδου

Οι συσκευασίες που επιτρέπεται να διακινούνται, μέσω του λιανεμπορίου, δεν πρέπει να ξεπερνούν σε όγκο τα πέντε (5) λίτρα και πρέπει να είναι κατάλληλες για τρόφιμα. Το πώμα της συσκευασίας πρέπει να παρέχει την ασφάλεια του απαραβίαστου και να καταστρέφεται μετά την πρώτη χρήση.

2) Σήμανση ελαιολάδων

Η σήμανση του ελαιολάδου στο στάδιο του λιανικού εμπορίου πρέπει να είναι ευκρινής και ανεξίτηλη και να περιλαμβάνει μια σειρά από υποχρεωτικές και άλλες, κατ' επιλογήν του τυποποιητή, προαιρετικές ενδείξεις.

2.1 Υποχρεωτικές ενδείξεις

Οι υποχρεωτικές ενδείξεις που πρέπει να αναγράφονται στη σήμανση των ελαιολάδων τα οποία διακινούνται στο στάδιο του λιανικού εμπορίου είναι οι κάτωθι:

2.1.1. Ονομασία Πώλησης

- Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο
- Παρθένο Ελαιόλαδο
- Ελαιόλαδο – αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα
- Πυρηνέλαιο

2.1.2. Συμπληρωματικές Πληροφορίες

- Για το Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο
«Ελαιόλαδο ανωτέρας κατηγορίας που παράγεται απ' ευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους»
- Για το Παρθένο Ελαιόλαδο

«Ελαιόλαδο που παράγεται απ' ευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους»

- Για το Ελαιόλαδο –αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα

«Έλαιο που περιέχει αποκλειστικά ελαιόλαδα που έχουν υποστεί επεξεργασία εξευγενισμού και έλαια που έχουν παραχθεί απευθείας από ελιές»

- Για το Πυρηνέλαιο

«Έλαιο που περιέχει αποκλειστικά έλαια που προέρχονται από την επεξεργασία του προϊόντος που ελήφθη μετά την εξαγωγή του ελαιολάδου και έλαια που έχουν παραχθεί απ' ευθείας από τις ελιές» ή «Έλαιο που περιέχει αποκλειστικά έλαια που προέρχονται από επεξεργασία πυρήνων ελιάς και ελαίων που παράγονται απευθείας από ελιές»

Οι συμπληρωματικές πληροφορίες πρέπει να αναγράφονται με χαρακτήρες της αυτής γραμματοσειράς και ιδίου μεγέθους και χρώματος μεταξύ τους. Το μέγεθος των γραφικών χαρακτήρων δεν πρέπει να είναι μικρότερο του 50% σε σχέση με το μέγεθος της γραμματοσειράς της ονομασίας πώλησης.

2.1.3. Καθαρή Ποσότητα

Εκφρασμένη σε μονάδες όγκου (ml, λίτρα).

2.1.4. Όνομα ή εμπορική επωνυμία και διεύθυνση του παρασκευαστή ή του τυποποιητή ή ενός πωλητή εγκατεστημένου στο εσωτερικό της Κοινότητας

2.1.5 Ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας του προϊόντος. Δεδομένου ότι η διατηρησιμότητα του ελαιολάδου είναι μεγαλύτερη από 3 μήνες, αλλά όχι μεγαλύτερη από 18 μήνες, επιβάλλεται η αναγραφή του μήνα και του έτους λήξης της προθεσμίας κατανάλωσής του, ως «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από ...».

2.1.6 Παρτίδα. Σε περίπτωση που ο χρόνος ελάχιστης διατηρησιμότητας περιλαμβάνει και την ημέρα, εκτός από το μήνα και το έτος, η παρτίδα (ένδειξη L) μπορεί να μην αναγράφεται. Εάν όμως δεν αναφέρεται η ημέρα, τότε η αναγραφή της παρτίδας (Lot No) είναι υποχρεωτική.

2.1.7 Ιδιαίτερες συνθήκες διατήρησης του προϊόντος. Συνήθως αναγράφεται η φράση «Διατηρείται σε δροσερό και σκιερό μέρος».

Από τις ανωτέρω υποχρεωτικές ενδείξεις η ονομασία πώλησης, η καθαρή ποσότητα και η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας, πρέπει να αναγράφονται στην κύρια πλευρά της σήμανσης επί της συσκευασίας, ενώ οι συμπληρωματικές πληροφορίες, η εμπορική επωνυμία, η παρτίδα και οι συνθήκες διατήρησης, μπορούν να αναγράφονται σε οποιοδήποτε μέρος της σήμανσης.

Η αναγραφή των ανωτέρω ενδείξεων γίνεται με χαρακτήρες ευανάγνωστους, ανεξίτηλους και ευδιάκριτους σε σχέση με το μέγεθος της συσκευασίας ή της ετικέτας ώστε να ξεχωρίζουν από το «φόντο» στο οποίο είναι τυπωμένες και πρέπει να διακρίνονται από το σύνολο των άλλων γραπτών ενδείξεων και σχεδίων που μπορεί να υπάρχουν στη σήμανση. Επίσης, για τα προϊόντα που πρόκειται να κυκλοφορήσουν στην ελληνική αγορά, οι σχετικές ενδείξεις πρέπει να αναγράφονται οπωσδήποτε στην ελληνική γλώσσα.

2.2 Προαιρετικές Ενδείξεις

Οι προαιρετικές ενδείξεις στη σήμανση του ελαιολάδου αφορούν σε πληροφορίες ή ιδιότητες αναφορικά με το προϊόν και αποσκοπούν στην καλύτερη ενημέρωση του

καταναλωτικού κοινού. Εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του τυποποιητή η αναγραφή ή όχι προαιρετικών ενδείξεων στη σήμανση του προϊόντος. Οι σημαντικότερες προαιρετικές ενδείξεις αναφέρονται στα εξής:

2.2.1 Συνθήκες παραγωγής του ελαιολάδου

- «Πρώτη πίεση εν ψυχρώ» «First cold pressing»
Αναγράφεται μόνο για τα εξαιρετικά παρθένα ή τα παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε θερμοκρασία μικρότερη από 270 C, κατά την πρώτη μηχανική πίεση του ελαιοπολτού με παραδοσιακό σύστημα, σε υδραυλικά πιεστήρια (παραδοσιακά ελαιοτριβεία).
- «Εξαγωγή εν ψυχρώ» «Cold Extraction»
Αναγράφεται μόνο για τα εξαιρετικά παρθένα και τα παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε θερμοκρασία μικρότερη από 270 C, από τα σύγχρονα φυγοκεντρικά ελαιοτριβεία.

2.2.2 Οργανοληπτικά Χαρακτηριστικά

Οι ενδείξεις των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών –Panel Test (άρωμα, γεύση, κλπ), μπορούν να αναγράφονται μόνο αν βασίζονται σε αποτελέσματα που πιστοποιούνται μέσω της προβλεπόμενης μεθόδου του Καν. (ΕΟΚ) 2568/91. (Αφορά μόνο τα Εξαιρετικά Παρθένα και τα Παρθένα Ελαιόλαδα).

Η δυνατότητα αναγραφής της ένδειξης αυτής αρχίζει από την 1η Ιουλίου 2008.

2.2.3 Οξύτητα, κλπ.

Η αναγραφή της οξύτητας (ή της ανώτατης οξύτητας) επιτρέπεται μόνο αν συνοδεύεται από τις ενδείξεις του δείκτη υπεροξειδίων, της περιεκτικότητας σε κερία και της απορρόφησης στο υπεριώδες φως (K), στο ίδιο πεδίο και με χαρακτήρες του αυτού μεγέθους.

Διευκρινίζεται ότι οι **μέγιστες οξύτητες** για τις επί μέρους ποιοτικές κατηγορίες ελαιολάδου, ισχύουν ως εξής:

- Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Max 0,8% σε ελαϊκό οξύ
- Παρθένο Ελαιόλαδο Max 2,0% σε ελαϊκό οξύ
- Ελαιόλαδο - αποτελούμενο... Max 1,0% σε ελαϊκό οξύ
- Πυρηνέλαιο Max 1,0% σε ελαϊκό οξύ

2.2.4 Εμπορική Ονομασία (Trade Mark-Brand Name)

Η αναγραφή εμπορικής ονομασίας στη συσκευασία του ελαιολάδου είναι προαιρετική. Χρησιμοποιείται όμως κατά κανόνα για την προστασία των συμφερόντων των επιχειρήσεων.

2.2.5 Θρεπτική Αξία

2.2.6 Ένδειξη «Χωρίς Χοληστερόλη»

Εφόσον η επιχείρηση επιλέξει να αναγράψει την ένδειξη αυτή, τότε υποχρεωτικά την συμπεριλαμβάνει στον πίνακα της θρεπτικής αξίας.

2.2.7 Αναγράφεται τέλος, μόνον ό,τι μπορεί να τεκμηριωθεί και να αποδειχτεί, εφόσον ζητηθεί από τις αρμόδιες αρχές.

Περιληπτικά:

- ✓ η αναγραφή προαιρετικών ενδείξεων συνεπάγεται την υποχρέωση της απόδειξης ή της τεκμηρίωσης, γι' αυτό εφιστάται η προσοχή στη δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, πριν από την απόφαση αναγραφής προαιρετικών ενδείξεων στη συσκευασία του ελαιολάδου.
- ✓ η σήμανση του ελαιολάδου δεν πρέπει να περιλαμβάνει εικόνες, παραστάσεις ή στοιχεία, τα οποία είναι ικανά να παραπλανήσουν το καταναλωτικό κοινό, είτε με την απόδοση σ' αυτό ιδιοτήτων που δεν έχει, είτε με την απόδοση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που είναι κοινά σ' όλα τα ομοειδή προϊόντα.
- ✓ Η αναγραφή της καταγωγής (προέλευσης) στη σήμανση του προϊόντος αποτελεί επίσης προαιρετική ένδειξη και αφορά μόνο τις κατηγορίες Εξαιρετικό Παρθένο και Παρθένο Ελαιόλαδο.
- ✓ Στην περίπτωση εισαγωγής από τρίτη χώρα η περιγραφή της καταγωγής καθορίζεται σύμφωνα με τον Καν. (ΕΟΚ) 2913/92.
- ✓ Στην περίπτωση μειγμάτων εξαιρετικών παρθένων ελαιολάδων ή παρθένων ελαιολάδων, των οποίων ποσοστό άνω του 75% προέρχεται από το ίδιο Κράτος Μέλος ή από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η υπερισχύουσα καταγωγή μπορεί να αναφέρεται, ακολουθούμενη από ένδειξη που αναφέρει το ελάχιστο ποσοστό, μεγαλύτερο ή ίσο του 75%, το οποίο προέρχεται πραγματικά από την εν λόγω υπερισχύουσα καταγωγή. Η δυνατότητα αναγραφής της προέλευσης στη σήμανση του εξαιρετικού παρθένου και του παρθένου ελαιολάδου που κυκλοφορούν στο στάδιο του λιανικού εμπορίου προϋποθέτει τη χορήγηση έγκρισης από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Η δε αίτηση για αναγνώριση, με τα σχετικά δικαιολογητικά, κατατίθεται στις Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιών.
- ✓ Στην περίπτωση που ένα προϊόν αποτελείται από μείγμα άλλων φυτικών ελαίων (σπορέλαιων) και ελαιολάδου, η ονομασία πώλησης στη σήμανσή του πρέπει να αναφέρει:
- ✓ «Μείγμα φυτικών ελαίων (ή τα συγκεκριμένα, ονόματα των φυτικών ελαίων που χρησιμοποιήθηκαν) και ελαιολάδου» ακολουθούμενη αμέσως μετά από την ένδειξη του ποσοστού του ελαιολάδου στο μείγμα.